

handlede forslaget før sommerferien, for isolationsdelen er for os det vigtigste.

Der har i 20 år været rejst berettiget kritik af brugen af isolation under varetægt, og den kritik er jo kommet fra mange sider, bl.a. fra den europæiske torturkomité, fra CAT, som er FN's komité mod tortur, fra Amnesty International og fra FN's Menneskerettighedskomité.

I 1990 foranledigede Strafferetsplejeudvalget endelig en undersøgelse af isolationens eventuelle skadevirkninger, og grundundersøgelsen udkom i maj 1994, og den konkluderede så i lighed med en række kritikere, at varetægtsfængsling i isolation sammenlignet med ikke-isolation indebærer en øget belastning og risiko for forstyrrelse af det psykiske helbred.

Undersøgelsen viste bl.a., at 28 pct. af de undersøgte isolanter havde svære psykiske eftervirkninger som følge af isolationen mod 15 pct. blandt ikkeisolerede. Blandt dem, der havde siddet isoleret i mere end 2 måneder, kunne der stilles en psykiatrisk diagnose på 43 pct. De mest typiske følgevirkninger var angst, hukommelsesproblemer, koncentrationsproblemer, nervøsitet, følelsesmæssig labilitet, søvnproblemer. Dertil kom så lidelser, som opstod på længere sigt.

Risikoen for psykiske følgevirkninger stiger med længden af isolationstiden, men et af problemerne er, at følgevirkningerne faktisk kan indtræffe efter meget kort tid.

Undersøgelsen viser, at risikoen for indlæggelse af psykiatriske grunde på 15.-dagen, altså bare 2 uger, efter at man er kommet i isolation, er fem gange større for isolerede end for ikke-isolerede. Og på 40.-dagen er den 50 gange større.

I januar udkom så efterundersøgelsen til grundundersøgelsen, og dér var der jo den samme konklusion, men forskerne gik så et skridt videre og anbefalede, at man ikke øger belastningen forbundet med varetægtsfængsling ved at anvende isolation.

På trods af det, på trods af, at vi har den her klare dokumentation for de skadelige virkninger af isolation, så har regeringen altså valgt at fremsætte et lovforslag uændret efter den debat, vi havde før sommerferien, hvor man bevarer isolationsinstrumentet. Og man har ikke alene bevaret det, men man har også opretholdt muligheden for at isolere sigtede personer uden en øvre tidsgrænse. Selv ikke når det gælder de unge under 18 år, indeholder forslaget et forbud mod isolationsfængsling.

Efter vores opfattelse er det højst tænkeligt, at lovforslaget, hvis det bliver vedtaget, på trods af de erklærede intentioner om at minimere brugen af isolation, ikke vil få virkning i den henseende. Det så vi jo faktisk allerede med lovændringen i 1986. Resultatet af den medførte ganske vist et betydeligt fald i de helt korte isolationsanbringelser, men antallet og længden af de langvarige og mest skadelige isolationsanbringelser faldt ikke, tværtimod steg antallet og omfanget af disse. Den gennemsnitlige isolationstid er fra 1985 til 1996 steget med 6 dage, fra 65 dage til 71 dage, og de langvarige isolationer, dem på mere end 2 måneder, er alene fra 1996 til 1997 steget med 13 pct.

Efter vores opfattelse skal total isolation afskaffes. Retsplejeloven muliggør anvendelse af delvis isolation. Det vil sige, at arrestanter forhindres i omgang med bestemte andre for at hindre kollusion. Den mulighed skal udbygges og være et væsentligt retsmiddel for at forhindre kollusion. Det kan lade sig gøre, også med nogle af de forslag, som netop er kommet fra fængselspræsten Jørgen Worsaa Rasmussen, som andre også har henvist til, og som jeg mener vi må tage op, og som bl.a. indebærer at adskille strafafsonere fra varetægtsarrestanter og en skærpet brev- og besøgskontrol i forhold til sådanne.

Men det kræver selvfølgelig, at der er en politisk vilje til at afskaffe denne her form for tortur af fanger, som ikke engang er dømt skyldige, og det er jo det helt afgørende: som ikke engang er dømt skyldige. Hvis vi kunne være sikre på, at alle de, der kom i isolation, var skyldige, så kunne vi sige: Det er en del af straffen, men det er vi ikke. Det er principielt set uskyldige mennesker, og derfor er det uantageligt, og derfor skal vi i videst muligt omfang bruge de andre muligheder, der eksisterer. Det gøres alt for lidt, og desværre påbyder lovforslaget ikke, at det skal ske.

Jann Sjørnsen (KRF):

Da der jo er tale om en genfremsættelse fra sidste folketingssamling, skal jeg begrænse mig her i dag til at give udtryk for, at vi grundlæggende er positive over for det lovforslag, som regeringen her har fremsat. Vi synes, det er helt nødvendigt at tage fat på problemstillingen omkring varetægtsfængsling i isolation, som jo er det vigtigste spørgsmål i det lovforslag, som vi behandler her i dag.